

PRESKIPCE PSYCHOFARMAK A JEJICH CENY V ČR V LETECH 2003, 2005 A 2008

sekce mladých psychiatrů

Miloslav Kopeček^{1,2}

¹Psychiatrické centrum Praha, ²Klinika psychiatrie a lékařské psychologie 3. LF UK a VFN, Praha

V níže uvedené tabulce předkládám čtenářům přehled preskripce psychofarmak vyjádřený denní definovanou dávkou (DDD) v ČR v letech 2003, 2005 a 2008. DDD je uměle vytvořená administrativní jednotka užívaná ke sledování preskripce a spotřeby léčiv. Prostým vydělením sumy počtem dnů v roce bychom dostali odhad pacientů léčených daným lékem. DDD je přesnější než množství balení, neboť balení jsou dostupná v nejrůznějších silách. Pohled na tab. 1 ukáže, že ani DDD nejsou mezi jednotlivými léky vždy ekvivalentní. Jiným vyjádřením je definovaná denní dávka / 1000 obyvatel / den – administrativní jednotka vytvořená pro možnost srovnání s jinými zeměmi. Sledování tohoto parametru v průběhu let 1995–2005 bylo popsáno nedávno.¹ Aniž si to možná uvědomujeme, byli jsme během posledních 6 let svědky výrazných změn v oblasti předepisování psychofarmak. Pokud by 365 DDD odpovídalo léčbě jedním lékem u jednoho pacienta, pak by za uplynulých 6 let stoupl počet pacientů o 174 000, nebo by se u stejného počtu nemocných přešlo z monoterapie na terapii dvěma léky, nebo by se u nich zdvojnásobila DDD. Skutečnost bude pravděpodobně kombinací

všech tří možností. Za období let 2003 až 2008 stoupla preskripce DDD antipsychotik téměř o 30 %, DDD anti-depresiv přibližně o 100 %, DDD kognitiv pak o více než 300 %. Naopak je vidět pokles DDD benzodiazepinových anxiolytik zhruba o 20 % a DDD benzodiazepinových hypnotik o cca 88 %. Při studování tabulky nám může vytanout na mysl otázka, zda takové změny mají vliv na duševní a tělesné zdraví populace. Odpověď je testovatelná a psychiatři mohou výsledky ověřovat. Například by se dala očekávat snížená sebevražednost a méně hospitalizací pro depresivní poruchy (bylo spotřebováno více anti-depresiv), snížená úmrtnost na kardiovaskulární poruchy (bylo spotřebováno více anti-depresiv), snížený počet pádů a zlomenin krčků femoru či méně pacientů závislých na benzodiazepinech (spotřebováno méně BZD), snížená automobilová nehodovost (spotřebováno méně BZD), zvýšené dožití a let samostatnosti u pacientů s demencí (více kognitiv) a další. Pokud by se tyto hypotézy alepoň částečně potvrdily, ukázalo by se, že vzestup finančních prostředků na psychofarmaka ze 3 miliard na 4,4 miliardy za posledních 6 let byl dobrou investicí.

Tab 1. Definovaná denní dávka (DDD) a ceny psychofarmak v letech 2003, 2005, 2008; údaje zaokrouhleny

Roky	2003	2005	2008	2003	2005	2008
Název ATC skupiny/podskupiny/léku a DDD	miliony DDD	miliony DDD	miliony DDD	miliony Kč	miliony Kč	miliony Kč
psycholeptika	156,9	159,2	156,5	1 533,9	1 762,9	2 126,0
antipsychotika, neuroleptika	26,6	29,7	33,6	946,3	1 128,0	1 443,4
chlorpromazin 0,3 g			1,4			10,1
levomepromazin 0,3 g			1,2			22,3
butyrof. (haloper. 8 mg, melper. 0,3 g)	2,9	2,9	3,7	34,3	38,1	56,4
der. thioxant.	4,0	3,5	2,0	25,2	27,3	23,4
sertindol 16 mg			0,07			8,6
ziprasidon 80 mg			0,8			80,7
diazepiny, oxazepiny a thiazepiny	2,4	3,9	6,6	310,4	482,7	692,0
klozapin 0,3 g		0,6	0,8		29,9	41,2
olanzapin 10 mg			3,5			407,3
quetiapin 0,4 g			2,2			243,0
benzamidy	5,9	7,9	8,2	223,0	226,0	208
sulpirid 0,8 g	1,1	1,1	0,9	32,8	30,5	26,3
tiaprid 0,4 g	4,4	5,8	6,1	139,4	88,4	97,7
amisulprid 0,4 g			1,1			84,0
jiná antipsychotika	2,7	4,5	5,6	262,6		233,7
risperidon 5 mg	2,3	3,4	4,6	229,4	140,9	213,4
zotepin 0,2 g			0,5			35,5
aripiprazol 15 mg			0,5			69,0
paliperidon 6 mg			0,002			7,8

lithium 1 g			4,9			1,0
anxiolytika	73,6	73,5	62,5	265,5	257,0	239,7
benzodiazepinové deriváty	69,3	69,2	59,7	205,8	202,4	196,9
diazepam 10 mg	22,6	20,6	15,4	28,7	26,3	22,6
oxazepam 50 mg			2,2			10,9
bromazepam 10 mg			11,2			52,2
alprazolam 1 mg	27,7	31,0	29,8	92,2	101,9	107,2
hydroxyzin 75 mg			0,9			7,9
buspiron 30 mg			0,2			2,8
hypnotika a sedativa	56,6	56,0	60,4	322,1	377,9	442,9
benzodiazepinové deriváty	23,3	11,0	3,8	126,7	107,3	97,7
midazolam 15 mg	2,1	3,3	3,8	77,5	90,0	94,6
léčiva podobná benzodiazepinům	31,6	45,0	56,5	187,2	259,2	329,5
zopiklon 7,5 mg	2,0		0,8	7,6		2,6
zolpidem 10 mg	29,6	44,4	55,7	179,6	256,7	327,0
jiná hypnotika a sedativa	0,04	0,05	0,07	2,5	3,5	,6
klomethiazol 1,5 g			0,07			1,6
psychoanaleptika	117,8	174,8	181,6	1 533,8	2 073,2	2 266,5
antidepresiva	63,4	100,4	134,1	1 006,9	1 353,1	1 631,9
nesel. inh. zpět. vychyt. monoaminů	10,7	9,0	7,1	101,0	84,7	68,7
imipramin 100 mg			7,0			
klomipramin 100 mg			15,1			
dibenzepin 300 mg			12,4			
amitriptylin 75 mg			5,1			
nortriptylin 75 mg			0,9			
dosulepin 150 mg			24,2			
maprotilin 100 mg			4,0			
sel. inh. zpět. vych. serotoninu	42,9	75,3	100,9	686,2	966,5	1 146,4
fluoxetin 20 mg	13,0	9,4	5,7	180,9	116,4	66,1
citalopram 20 mg	16,5	27,7	38,5	279,6	348,3	427,5
paroxetin 20 mg	2,7	6,6	8,5	46,0	87,5	98,7
sertralín 50 mg	8,2	23,3	32,8	134,1	291,4	341,7
escitalopram 10 mg			14,5			194,0
inh. mon. typu A (moclobemid 300 mg)		2,1	1,7		30,5	18,6
jiná antidepresiva	8,0	13,9	24,5	187,6	271,4	398,1
mirtazapin 30 mg		4,6	9,6		74,5	107,1
venlafaxin 100 mg			8,2			132,8
trazodon 300 mg			3,9			64,7
tianepin 37,5 mg			1,6			24,5
mianserin 60 mg			0,8			10,4
psychostimulancia + léčba ADHD a nootropika	39,3	39,3	20,1	287,7	238,5	192,2
centrálně působící sympatomimetika		0,3	0,6		4,2	2,2
methyلفenydat 30 mg			0,5			3,2
atomexin 80 mg			0,07			21,3
modafinil 300 mg			0,02			7,7
jiná psychostimulancia a nootropika	39,1	39,0	19,6	283,8	234,3	159,9
piracetam 2,4 g	36,0	36,1	19,5	250,9	206,8	121,7
léčiva proti demenci	15,1	35,1	27,4	239,3	481,7	442,5
IACHE	0,9	1,7	2,9	104,5	167,4	171,8
donepezil ,5 mg			1,7			82,9
rivastigmin 9 mg			0,7			54,7
galantamin 16 mg			0,6			34,2
ostatní léčiva proti demenci	14,2	33,4	24,4	134,8	314,2	270,7
mementin 20 mg			0,7			58,7
ginkgo biloba (jinan dvojlaločný)	14,2	33,0	23,7	134,9	273,0	212
léčiva k terapii závislostí		2,3	3,2		150,3	235,4
léčiva k terapii závislosti na nikotinu		1,9	2,2		97,8	143,7
nikotin 30 mg		1,9	1,8		97,2	107,6
vareniklin 2 mg			0,5			35,7
léčiva k terapii závislosti na alkoholu			0,6		5,7	5,7
disulfiram 200 mg			0,5			2,6
akamprosát 2 g			0,02			1,7
léčiva k terapii závislosti na opioidech			0,4			85,6

LITERATURA

- Suchopár J, Raboch J. Spotřeba některých léčiv používaných v psychiatrii, porovnání situace v ČR a některých zemích v letech 1995–2005. In: Raboch J, Anders M, Praško J, Hellerová P. Psychiatrie. Doporučené postupy psychiatrické péče II. Praha: Infopharm; 2006.
- Škop B et al. Informační systém humánních, homeopatických a veterinárních léčivých přípravků registrovaných v České republice a na Slovensku (AISLP). Mikro-verze AISLP ČR verze 2009.3, stav k 1. 7. 2009

(Podporováno MZ0PCP2005)

Kontaktní adresa:

MUDr. Miloslav Kopeček, Ph.D.
Psychiatrické centrum Praha
Ústavní 91
181 03 Praha 8-Bohnice
e-mail: kopecek@pcp.lf3.cuni.cz
<http://www.webpark.cz/kopecek>